

Tisková zpráva

V Praze, 9. 11. 2023

Jediné unikátní uvedení digitálně restaurovaného prvního slovenského filmu *Jánošík* se symfonickým doprovodem

27. 11. 2023 v 19:00 | Divadlo Hybernia, Praha 1

Česká premiéra projektu *Jánošík* je první projekcí digitálně restaurovaného legendárního slovenského filmového zpracování historické postavy Jánošíka. Némý film z roku 1921 živě doprovází žilinský Státní komorní orchestr a skupina Bashavel.

Prvý slovenský celovečerní hraný film *Jánošík*, který vznikl na báze literární předlohy Jiřího Mahena a v němž hlavní roli ztvárnil český herec **Teodor Pištěk**, je v historickém kontextu naprosto unikátní. „Slovák, hraný Čechem, ale Slovák, v akčním filmovém dobrodružství, esenciálně divácký film, žánrovka,“ jak snímek charakterizoval Juraj Malíček.

Digitální restaurování filmu se uskutečnilo v roce 2021 u příležitosti 100. výročí uvedení filmu. Snímek vznikl v československo-americké produkci studia Tatra Film Corporation a režíroval ho slovenský režisér Jaroslav Siakel'.

Némý film *Jánošík* měl premiéru 25. 11. 1921 v Praze, 1. 12. 1921 v Chicagu a 3. 1. 1922 v dnešním Domě umění Fatra (Grand Bio Universum) v Žilině. Myšlenka filmu se zrodila v Chicagu, kam se Jaroslav Siakel' přestěhoval před první světovou válkou. Těsně po válce ho pověřila skupina Slováků žijících v USA, aby s bratrem Danielem natočili film, který by zobrazil hrdinské epizody z Jánošíkova života. Pro natáčení si bratři vybrali mimo jiné exteriéry v okolí Blatnice ve Velké Fatře, odkud pocházeli.

V roli Jánošíka se tedy představil již známý český divadelní a filmový herec Theodor Pištěk (1895-1960), roli Aničky ztvárnila Mária Fábryová (1900-1973). *Jánošík* se zpočátku promítal na Slovensku a v USA, zejména americkým Slovákům, avšak zájem se postupně vytratil a film upadl do zapomnění. Naštěstí snímek zůstal majetkem producenta Jana Závodného, amerického Slováka, rodáka z Brezové pod Bradlem, který ho uložil do své garáže v Chicagu a v roce 1970 ho přinesl osobně zpět na Slovensko a daroval ho Slovenskému filmovému ústavu.

Projekce filmu *Jánošík* v Praze zazní s autorskou hudbou houslisty a aranžéra Stanislava Palúcha, který hudbu zkomponoval v roce 2021 v rámci společného projektu festivalu Viva Musica Bratislava a Státního komorního orchestru Žilina. Promítání filmu *Jánošík* po více než sto letech s živou hudbou v podání SKO a souboru Bashavel pod taktovkou žilinského rodáka Vladimíra Martinku bylo unikátní událostí. Stanislav Palúch je všestranným hudebníkem se širokým záběrem v oblasti klasické hudby, jazzu, folklóru, new acoustic, world music a jiných žánrů a pro své mimořádné umění a univerzálnost je jedním z nejvyhledávanějších hudebníků na Slovensku i v České republice. Spolupracoval a spolupracuje s více orchestry a soubory, přičemž různými formacemi koncertoval ve většině států Evropy a v USA, nahrával pro Český rozhlas, RTVS a ORF. Jako studiový hráč nahrál kolem 40 alb. Věnuje se i autorské, aranžérské a produkční činnosti, je autorem hudby k několika představením Slovenského lidového uměleckého kolektivu i autorem filmové hudby. V roce 2009 mu byla udělena cena Tatrabanky Mladý tvůrce v kategorii Hudba.

Skupina Bashavel vznikla na jaře v roce 2006 jako společný projekt předních českých hudebníků, kteří dříve spolupracovali v různých jazzových i multižánrových formacích (Pacora Trio, NBS trio aj.) a chtějí svou hudební řečí navázat na lidové hudební tradice. Skupina vystupuje na domácí i zahraniční scéně a v roce 2020 byla mezinárodní odbornou porotou zvolena jako zástupce Slovenska pro účast na prestižním hudebním veletrhu WOMEX 2020.

Státní komorní orchestr Žilina vznikl v roce 1974 jako jediný orchestr „mozartovského typu“ na Slovensku a odehrál již téměř 3400 koncertů. ŠKO Žilina patří k renomovaným orchestrům v celosvětovém měřítku – kromě domácího pódia v Domě umění Fatra v Žilině koncertuje ve slovenských městech i v zahraničí. Orchester se představil v téměř všech státech Evropy i napříč kontinenty. Na podzim 2023 vstupuje do své jubilejní 50. sezóny, spolu s novým šéfdirigentem Františkem Macekem.

Účinkují:

Státní komorní orchestr Žilina

Vladimír Martinka, dirigent

Soubor Bashavel

Hudba k filmu: **Stanislav Palúch**

Režie: **Jaroslav Siakel'**

Režie filmové rekonstrukce (1975): **Ivan Rumanovský**

Digitální restaurování filmu (2021): **Slovenský filmový ústav**

Námět: **Gustav Maršall-Petrovský, Jiří Mahen**

Scénář: **Jozef Žák-Marušiak**

Kamera: **Daniel Siakel, Oldřich Beneš**

Vstupenky na představení si můžete zakoupit na tomto [odkazu](#).

Připravili: Státní komorní orchestr Žilina s podporou Ministerstva kultury Slovenské republiky,
Slovenský filmový ústav a Divadlo Hybernia.